

VÝROČNÍ ZPRÁVA za rok 2004

Občanské sdružení Obnova kulturního dědictví údolí Desné je dobrovolné a nezávislé, sdružuje členy na základě společného zájmu. Je právnickou osobou, vzniklou na základě Zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů a od 10.11. 2003 je registrováno u Ministerstva vnitra ČR. Svou činností chce přispívat k oživení kulturního i duchovního dění v oblasti jesenického podhůří a obnovovat vazby vedoucí k historickým kořenům evropské vzdělanosti a kultury.

CO TO JE „KULTURNÍ DĚDICTVÍ“?

Je asi dobře, že nedokážeme říci a vyjmenovat, co přesně pod pojem kulturního dědictví spadá. Dobře z toho důvodu, že nám to umožňuje neustále zkoumat obsah tohoto pojmu a že si neosobujeme právo říkat, co tento pojem zahrnuje a co ne. Ale přeci jen něco tušíme. Snad do něj spadá to, co nám tu zanechali lidé, kteří žili v údolí Desné před námi – otisk jejich života v krajině, stavby, pověsti, tradice.

A co s tím dnes? Tuto otázku si klademe čím dál tím častěji. Můžeme se snažit toto dědictví obnovit tak, že je zakonzervujeme jako archeologický nález do muzea, aby se na ně mohly chodit dívat početné výpravy znučených školáků v papučích. Anebo se můžeme pokusit o to, aby se minulé stalo součástí přítomného života, abychom přijali za své to, co k nám, kteří zde žijeme, bytostně patří.

Stejně tak se stane kulturním dědictvím to, co vzniká dnes, co lidé tohoto kraje vytváří a co je spojuje – současný otisk, který tu zůstane těm po nás. Ve snaze o obnovu kulturního dědictví dob dávno nebo ještě nedávno minulých je i úsilí o to, aby to dnes vznikající dědictví bylo co nejvyšší a, nikoli v materiálním slova smyslu, co nejbohatší.

Impulzem k založení občanského sdružení byla myšlenka na obnovu kaple Nanebevzetí Panny Marie v Pekařově. Její katastrofální stav a nevalný zájem okolí nás vedly k hledání možností, jak kapli opravit a jak ji dále využívat. Aby se záměru mohlo dosáhnout, rozhodli jsme se rozšířit pole naší působnosti. To s sebou přineslo další úkoly a nápady, které se snažíme realizovat.

V uplynulém roce se podařilo rozjet tři projekty, které mají ambici výše zmíněné myšlenky uskutečňovat. Výtvarnou soutěž pro děti zaměřenou na památné stavby, tradiční pouť z Rapotína do Pekařova a rozsáhlý projekt na opravy ohrožených zapomenutých staveb. Ve všech třech případech bylo cenné především to, že se při přípravě těchto projektů a hlavně během realizace setkali a setkávají lidé. První průběžné zprávy o probíhajících projektech se dostaly až do zahraničí a podařilo se navázat kontakty s původními obyvateli, kteří projevíli zájem o naši činnost a přislíbili pomoc.

A teď snad lze alespoň částečně doplnit odpověď na otázku, která stojí v názvu kapitoly. Že totiž „kulturní dědictví“ vzniká jedině skrze setkání člověka s člověkem, setkání, které člověka vysvobodí od samoty každodenního shonu, daruje mu čas na zastavení a rozhlédnutí se okolo sebe.

Hodně radosti a mnoho pěkných setkání!

Štěpán Pácl,
člen o.s. Obnova kulturního dědictví údolí Desné

PROJEKT OPRAVY OHROŽENÝCH NEBO ZAPOMENUTÝCH CENNÝCH STAVEB

Název tohoto projektu v sobě zahrnuje veškeré naše dosavadní aktivity na poli oprav a obnovy ohrožených nebo zapomenutých staveb v údolí Desné. Naším cílem je zajistit opravu těchto staveb a najít pro ně smysluplné využití, které by zamezilo dalšímu chátrání a které by umožnilo je zpřístupnit široké veřejnosti.

KAPLE NANEBEVZETÍ PANNY MARIE V PEKAŘOVĚ

Hřbitovní kaple Nanebevzetí Panny Marie byla postavena obyvateli Pekařova v první polovině 19. století. Kromě pravidelných mší se tu odehrávaly pohřby a svatby. Kaple přestala být využívána po nuceném odchodu německých obyvatel po 2. světové válce v roce 1946. Obec potkal osud společný mnoha vesnicím v českém pohraničí – opuštěná obydlí se nepodařilo dostatečně znovu osídlit (obyvatelé příšedší z naprosto odlišného kulturního prostředí nedokázali podhorskou oblast obývat a záhy, poté co většinou několik domů vybydli, odešli jinam) a velká část budov byla koncem 50. let srovnána se zemí. Zůstalo jen několik domů, které dnes slouží výhradně k rekreačním účelům. Naštěstí kaple demolici unikla, přestože nebyla využívána. Ale nezámek, který kapli uchránil před rabováním, se jí stal osudným po roce 1989. Přestože do počátku 90. let byly provedeny pouze dílčí opravy střechy a střešní krytiny kaple, nebyl její celkový stav ještě havarijní. Během 90. let však nastal rychlý obrat – do objektu začalo zatékat, objevila se dřevomorka a krom několika předmětů byl celý interiér postupně vykraden.

průběh obnovy kaple:

- duben 2005: dokončení projektové dokumentace
- květen - červen 2005: zahájení oprav – celková rekonstrukce kapličky (osekání omítek, podsekání a hydroizolace zdiva, vybourání podlahy a podkladní beton, výměna klempířských prvků a krytiny, štukový zásep a odvodnění stavby)
- červenec - srpen 2005: hydroizolace podlahy, vnitřní a venkovní omítky, položení dlažby, dokončovací práce (malby, nátěry, úklid okolí), dle finančních možností oprava nebo výměna vstupních dveří a oken
- 13. 8. 2005: pouť z Rapotína do Pekařova – jedno ze zastavení poutníků spojené se sbírkou

KAPLE SV. ROCHA V PETROVĚ NAD DESNOU

Svatý Roch je ochráncem proti moru a patronem obce Petrov nad Desnou. Jemu zasvěcená kaple byla v Petrově postavena na náklady obce nedaleko dnes již zbourané rychty roku 1850. Dne 26. června 1850 podepsali zástupci obce revers o její údržbě. Kaple je postavena v pozdně klasicistním stylu obdobně jako řada dalších staveb drobného lidového stavitelství v Čechách a na Moravě.

Následkem katastrofálních povodní v r. 1997, zanedbáním pravidelné údržby, zvýšením okolního terénu a díky tomu i vysoké vlhkosti zdiva se prudce zhoršil technický stav kaple. Poničena je také střecha, dochází k zatékání do stavby a k dalšímu poškození.

Proto občanské sdružení s podporou obce Sobotín podalo žádost o grant u Nadace Občanského fóra, která se rozhodla věnovat 50.000,- Kč na opravu. O stav kaple projevil zájem i původní němečtí obyvatelé, kteří s námi navázali kontakt.

průběh obnovy kapličky:

- duben 2005: dokončení projektové dokumentace
- květen - červen 2005: zahájení oprav – celková rekonstrukce kapličky (osekání omítek, podsekání a hydroizolace zdiva, vybourání podlahy a podkladní beton, výměna klempířských prvků

a krytiny, štukový zásep a odvodnění stavby

- červenec - srpen 2005: hydroizolace podlahy, vnitřní a venkovní omítky, položení dlažby, dokončovací práce (malby, nátěry, úklid okolí), dle finančních možností oprava nebo výměna vstupních dveří a oken
- 13. 8. 2005: pouť z Rapotína do Pekařova – jedno ze zastavení poutníků spojené se sbírkou

KŘÍŽ U ŠKOLY V PETROVĚ NAD DESNOU

Kříž se nachází na místě vstupu do bývalého kostela sv. Máří Magdaleny v Petrově nad Desnou postaveného v roce 1519. Byl postaven v roce 1838 díky donaci Theodora Haucka.

Zhoršující se stav památky po povodni v r. 1997 dovršila vichřice 28.10. 2002, kdy došlo k ulomení a poškození vlastního kříže s plastikou. Stejně jako u předchozí stavby, byla obnova kříže podpořena Nadací Občanského fóra částkou 50.000,- Kč.

průběh obnovy křížku:

- červen 2005: odvodnění případně zhotovení nové základové patky kříže
- červenec 2005: zahájení restaurátorských prací odbornou firmou
- 13. 8. 2005: pouť z Rapotína do Pekařova – jedno ze zastavení poutníků spojené se sbírkou a slavností při příležitosti ukončení opravy kříže

VÝTVARNÁ SOUTĚŽ „ZNÁME PAMÁTKY VE SVĚM OKOLÍ?“

Jakékoli úsilí o obnovu kulturního dědictví by se minulo účinkem, kdyby tato myšlenka nezasáhla všechny, kteří toto dědictví mohou vytvářet a pečovat o něj – tedy obyvatele údolí Desné.

Prvním projektem, který byl i první naší akcí zaměřenou na širokou veřejnost, byla výtvarná soutěž „Známe památky ve svém okolí?“. Vyzvali jsme žákyně a žáky základních škol v údolí Desné, aby namalovali či nakreslili nějakou historicky cennou stavbu ve svém okolí. Školy samy vyhodnotily přihlášené práce a poslaly do finále vždy tři z každé věkové kategorie (soutěžilo se ve dvou kategoriích). Odborná komise pod vedením Güntera Hujbera vybrala tři vítěze z každé kategorie.

Všechny práce byly vystaveny na zámku Velké Losiny na výstavě, která byla slavnostně otevřena vernisáží 14. 5. 2004. Zde byly za účasti všech finalistek a finalistů vyhlášeny výsledky a předány věcné ceny vítězům. Na výstavě, která trvala až do 13.6.2004 se sešla řada pěkných prací, které jsou cenné nejen svou výtvarnou hodnotou, ale i tím, že soutěžící dovedli zachytit stavby nebo velmi zajímavá místa. Úspěšnost celého projektu nás inspirovala k tomu, abychom podobnou soutěž organizovali každým rokem.

Výtvarná soutěž, kterou vyhlásilo občanské sdružení Obnova kulturního dědictví údolí Desné, má již své vítěze. Trojice mladších školáků, která nejlépe ztvárnila památku ze svého okolí, si za odměnu prohlédla stanici Horské služby na Červenohorském sedle, vítězni školáci 2. stupně si zase prohlédli údolí Desné z letadla.

„Pohled dětí na památky nás někdy překvapil, ale smyslem soutěže je, aby památky a zajímavá místa uměly nejen výtvarně ztvárnit, ale také aby děti věděly, že je musí chránit,“ řekl farář z Velkých Losin Milan Palkovič. Všechny výtvarné práce zachycující různé památky v údolí Desné jsou až do 13. června vystaveny na zámku Velké Losiny.

(podepsáno „hak“, Moravský sever - Kultura, 1. 6. 2004, str. 7)

PEKAŘOVSKÁ POUŤ A PEKAŘOVSKÉ PAŠIJE 2004

Jedním z nápadů, jak oživit kapli Nanebevzetí Panny Marie v Pekařově byla také pouť, skutečná pouť s procesím a trhem, zkrátka setkání lidí z dalekého i blízkého okolí, které by odkrylo pekařovskou kapli světu. Současně s tímto nápadem, vznikala myšlenka na divadelní představení. Zvláštní kouzlo Pekařova pak inspirovalo studentky a studenty pražské DAMU, kteří na místě začátkem srpna vytvořili divadelní představení Pekařovské pašije.

V den svátku Nanebevzetí Panny Marie 15. srpna v ranních hodinách vyrazilo několik poutníků od rapotínského kostela vzhůru přes občerstvovací zastávku na faře ve Velkých Losinách do Pekařova. Zde již čekalo několik stovek lidí, kteří měli možnost navštívit dětské atrakce připravené nedaleko tábořícím pražským střediskem Hiawatha či se občerstvit u stánků.

Opoledne začalo unikátní představení Pekařovské pašije, založené na textech staročeských pašijí v podání Magdalény Borové a Miloslava Königa. Dva účinkující provedli procesí během představení celým Pekařovem a divadlo vyvrcholilo přímo v kapli. Na představení, které zhlédlo zhruba 300 diváků, navázala mše svatá, která zakončila celou pouť. Mše zde byla sloužena na den přesně po 58 letech zapomnění.

Během poutě občanské sdružení prodávalo CD – ROMy (katalog prací z výtvarné soutěže, fotografie z průběhu oprav, historické fotografie), pohlednice Pekařova a med. Výtěžek spolu s kostelní sbírkou činil více jak 13.000 Kč.

Pekařovskou pouť, která byla v celém okolí hodnocena velmi kladně, hodláme spolu s divadelním představením v roce 2005 zopakovat.

V Pekařově se po letech, tradičně v den církevního svátku Nanebevzetí Panny Marie, odehrála nejen pouť, ale i divadelní představení. Studenti pražské DAMU během tří zastavení poutníků sehráli krátká divadelní představení na biblické motivy.

„Toho, co sdružení Obnova kulturního dědictví údolí Desné dělá, si velice vážím, protože nečekají na to, až jim někdo řekne, co mají udělat, ale pustili se do toho sami, na vlastní pěst,“ hodnotí událost starostka Vikýřovic Zdeňka Riedlová. Richard Jašš, historik a losinský zastupitel, považuje pekařovskou pouť za důkaz ožívajících tradic. „Je to parádní akce. Konečně po letech starého režimu se začínají v těchto opomíjených oblastech rodit nové tradice a ožívají i ty staré. Pozitivní je i to, když si na vesnici uspořádají třeba pivní slavnosti, vrací se do těchto míst život.“ oceňuje mladý historik.

(podepsáni „jom“, Týden na severu, č.20, 17. 8. 2004)

FINANČNÍ PŘEHLED ZA ROK 2004

příjmy (v Kč)

grant Ford Motor Company	50.000,-
grant Nadace Občanského fóra	100.000,-
dar Energotis	6.000,-
dar farností	8.284,-
dar Obec Velké Losiny	20.000,-
dary soukromých osob	171.350,-
tržby za vlastní produkty	13.416,-
tržby za prodané zboží	17.000,-
členský příspěvek Obec Sobotín	20.000,-
členské příspěvky	5.400,-
úrok účet	249,-
příjmy celkem	411.699,-

náklady (v Kč)

spotřební materiál	44.394,-
opravy, údržba	97.503,-
výdaje celkem	141.897,-

účetní zůstatek za rok 2004	269.802,-
účetní zůstatek za rok 2003	20.573,-
celkem zůstatek k 31. 12. 2004	+290.375,-

CO NÁS ČEKÁ?

V roce 2005 bychom rádi pokračovali v tom, co se podařilo rozběhnout v roce uplynulém, chceme uspořádat opět Pekařovskou pouť a dokončit plánované opravy výše zmíněných památek. Chceme také zahájit další dlouhodobý projekt s názvem Cesty do Údolí, který bude zahrnovat podobnou výtvarnou soutěž jako byla v minulém roce „Známe památky ve svém okolí?“ a další kulturně vzdělávací akce, jako např. přednášky a promítání dokumentů vztahujících se k historii a současnosti údolí.

NĚKOLIK AKCÍ ROKU 2005:

27. 3. 2005 „Velikonoční jízda“ na kolech údolím Desné s průvodcem do historie oblasti Richardem Jaššem

15. 4. 2005 v kině ve Velkých Losinách přednáška Petra Czasche „Stavba Jeseníků“. Součástí přednášky promítání dokumentu Kamila Šlapala „Jeseníky v naději?“ (v rámci projektu Cesty do Údolí).

20. 5. 2005 vernisáž výstavy „Lidé v horách“ - přehlídka prací finalistek a finalistů I. ročníku výtvarné soutěže dlouhodobého projektu Cesty do Údolí.

21. 5. - 21. 6. 2005 výstava „Lidé v horách“ ve Vlastivědném muzeu v Šumperku

13. 8. 2005 již tradiční pekařovská pouť - lidová řemesla, divadelní představení, dětská pouť, folklórní soubor, nezapomenutelný kout světa nedaleko Velkých Losin.

PŘEDSTAVENÍ ČLENŮ SDRUŽENÍ

PŘEDSEDNICTVO

Ing. Martin Černohous, projektant (předseda)

Mgr. Karel Kocůrek, hudebník a pedagog (místopředseda)

P. Mgr. Milan Palkovič, farář ve Velkých Losinách (jednatel)

REVIZOR

Mgr. Helena Kocůrková, houslistka

ČLENKY A ČLENOVÉ

Ing. Karla Černohousová, projektantka

Ludmila Mazánková, účetní

Mgr. Adam Eckhardt, PhD, biochemik

František Fiala, kastelán

Vít Koblížek, podnikatel

Štěpán Pácl, student

Marcel Poisl, student

Antonín Rozsypal, důchodce

RNDr. Radomír Strnad, učitel

Kamil Šlapal, dokumentarista

Sdružení cestovního ruchu Jeseníky

Obec Sobotín

PODĚKOVÁNÍ

Karlu Beyrovi, Inge Časarové, Lidmile Černohousově, Miroslavu Černohousovi, Vojtěchu Černohousovi, Karlu Čunderlemu, Stanislavu Hamplovi, Janě Hejtmánkové, Günтеру Hujberovi, Richardu Jaššovi, Petru Jeřábkovi, Vítu Koblížkovi, Ireně Kuncové, Ludmile Mazánkové, Jiřímu Musilovi, Drahomíru Poláchovi, Haně Součkové, Erhardu Thielemu, Petru Válkovi, Ericě Vosáhlivé, Majdě, Tereze s Jonášem, Moně a Milanovi Šumperskému skautskému středisku Rudy Knotka, 56. pražskému skautskému středisku Hiawatha, Arcibiskupskému gymnáziu Kroměříž

Miloslavu Drábkovi - Pilařská výroba, Františku Kašparovi - Výzkumný ústav včelařský s.r.o., Pavlu Kňazovčíkovi - fa Elektroslužby, Miroslavu Kopřivovi - fa Energotis, Jiřímu Kotinskému - tiskárna Reprotisk, Janě Kuttlerové - Květinka Rapotín, Zdeňku Matejciucovi - nakladatelství Gerlich Odry, Václavu Mazánkovi - fa Ekomont, Ladislavu Pelclovi - hosting.laddobar.cz, tesařům (Vilém Berka, Jaroslav Kachtík, Jan Miho, Petr Paloušek) a zedníkům Bukovickému krámku, farníkům z Rapotína a z Velkých Losin, Knihkupectví Duha, obyvatelům Pekařova, Olšanským papírnám a.s., závod Jindřichov, Olšanským papírnám a.s., ruční papírna Velké Losiny, Paulline s.r.o., hudební skupině Siux, Regionálnímu a městskému informačnímu centru Šumperk, Sboru dobrovolných hasičů Jindřichov, SOŠ památkové péče Šumperk, ZŠ Velké Losiny, zámku Velké Losiny

Obci Jindřichov, Obci Sobotín, Obci Velké Losiny, Nadaci Občanského fóra, Nadaci Ford Motor Company

a ostatním obyvatelům údolí Desné, kteří nám pomáhali při našich aktivitách a na které jsme při svých šedinách zapomněli.

KONTAKT

ADRESA

Obnova kulturního dědictví údolí Desné o.s.,
Bukovická 58, 788 15 Velké Losiny, Czech Republic

TELEFON

+420 583 248 333

E-MAIL

udoli.desne@seznam.cz

WWW STRÁNKY

<http://pekarov.laddobar.cz>

IČO

26645165

BANKOVNÍ SPOJENÍ

ČS a.s., pobočka Šumperk

č.ú. 1907639309/0800

BIC: CEKOCZPP

IBAN: CZ07 0300 0000 0001 7521 7949

NAŠI ČINNOST MŮŽETE PODPOŘIT NĚKOLIKA ZPŮSOBY

1. zakoupením pohlednice s fotografií Pekařova z 30. let 20.století (cena 20,- Kč) nebo pohlednice s kaplí z roku 2004 (cena 10,- Kč). Po odečtení nákladů, které činí 2,50 na jednu pohlednici, bude zbývající částka použita na opravu střechy. Zakoupit je lze na některé z našich akcí či jakkoli jinak po domluvě telefonem či e-mailem.

2. zakoupením CD-ROM s názvem „O pekařovském otesánkovi“. CD-ROM obsahuje fotografie a povídky, videozáznamy o pekařovské kapli a snaze o její záchranu. Součástí disku je také katalog prací finalistů výtvarné soutěže pro základní školy „Známe památky ve svém okolí?“. Cena je 150,- Kč, po odečtení nákladů putuje 130,- korun z každého CD-ROMu na opravu pekařovské kaple.

3. peněžní dar lze poslat na účet občanského sdružení. Přejete-li si specifikovat účel, ke kterému má být Váš dar využit, zvolte dle toho variabilní symbol: 01 pro obnovu zapomenutých, cenných staveb; 02 pro podporu kulturně-vzdělávacích akcí; 03 pro vlastní provoz sdružení (nákup kancelářského materiálu, tisk, kopírování).

4. částku lze zaslat také prostřednictvím poštovní poukázky A na adresu občanského sdružení a na stejné číslo účtu u České spořitelny. Pro specifikaci účelu využijte výše napsané nabídky variabilních symbolů.

5. v případě zájmu rádi uzavřeme s dárci darovací nebo sponzorskou smlouvu, která se může týkat peněžní částky, movitého či nemovitého daru.

Pro bližší informace či případnou domluvu kontaktujte prosím předsedu sdružení Martina Černohe (tel.: 583 242 258, e-mail: 50.r@wo.cz, Rapotín 260, 788 14).

vydalo: občanské sdružení Obnova kulturního dědictví údolí Desné v květnu 2005, náklad: 500 ks , tisk: Reprotisk s.r.o.

KONTAKT

PODPORA ČINNOSTI

výroční zpráva za rok 2004